

NŐTÖRTÉNET MAGYARORSZÁGON A 18-19. SZÁZADBAN

NŐTÖRTÉNET MAGYARORSZÁGON A 18-19. SZÁZADBAN

A kurzus célja

A kurzus áttekintést nyújt a 18-19. századi magyarországi nőtörténetről, nemzetközi kitekintéssel. A diákok önálló forrásfeltáró és forrásértelmező munkáján nyugvó szeminárium többszemponútú, a tematikában megjelölt vizsgálódási területeket érintő képet nyújt a korabeli magyarországi és erdélyi társadalomban élt nők szerepeiről, társadalmi, gazdasági, jogi és művelődési helyzetéről, lehetőségeiről.

A kurzus célja az, hogy nőtörténeti adalékokkal járuljon hozzá a magyarországi társadalomtörténet feltárásához, továbbá az, hogy a nőtörténeti források felkutatásával és elemzésével realisabb és komplexebb képet nyújtson a társadalomfejlődésről, a két nem közötti kapcsolatrendszerekről, a női élet köz- és magánszférán belüli jellemzőiről.

Tematika

1. Történettudomány és nőtörténet-írás. A nőtörténeti kutatások forrásai és módszerei. Eddigi eredmények és kutatási problémák.

Ajánlott irodalom: Scott, Joan Wallace (szerk.): Van-e a nőknek történelmük? (Balassi, Budapest, 2001.); Fohlen, Claude: A nő a társadalomban. (In: Világtörténet, 1982/1. 85-119. o.); Miles, Rosalinda: Az idő leányai. (Balassi, Budapest, 2000.); Nagydiósi Gézané: Magyarországi női lapok a XIX. század végéig. In: Az OSZK Évkönyve, 1957. (OSZK, Budapest, 1958.) 193-227. o.; Kéri Katalin: Női lapok a 18-19. század Európájában. (In: Világtörténet, 1997. ősz-tél 75-78. o.); Bridenthal, Renate – Koonz, Claudia (ed.): Becoming visible – Women in European History. (Houghton Mifflin Company, Boston, 1977.); Harding, Sandra (ed.): Feminism and methodology – Social Science Issues. (Indiana University Press – Open University Press, Bloomington and Indianapolis, Milton Keynes, 1987.); Grimal, Pierre (dir.): Histoire mondial de la femme I-IV. (Strasbourg, 1966.); Duby, Georges – Perrot, Michelle (ed.): Historia de las mujeres en Occidente I-V. (Taurus, Madrid, 1993.) vagy Ugyanők.: Storia delle donne (Laterza & Figli, Roma-Bari, 1990-92.); Anderson, Bonnie S. – Zinsser, Judith P.: A History of Their Own – Women in Europe from Prehistory to the Present. (Harper & Row, Publishers, New York, 1988.); Albistur, Maité – Armogathe, Daniel (ed.): Le grief des femmes – Anthologie des textes féministes I-II. (Hier & Demain, Paris, 1978.)

2. Nők a 18-19. századi magyar társadalomban.

Ajánlott irodalom: Magyarország története tíz kötetben. 4/1-2. 1686-1790. (Főszerk.: Ember Győző, Heckenast Gusztáv; Akadémiai K., Budapest, 1989.); 5/1-2. 1790-1848. (Főszerk.: Mérei Gyula; Akadémiai K., Budapest, 1980.); 6/1-2. 1848-1890. (Főszerk.: Kovács Endre; Akadémiai K., Budapest, 1987.); 7/1-2. 1890-1918. (Főszerk.: Hanák Péter; Akadémiai K., Budapest, 1988.); Magyarország társadalomtörténete I. A reformkortól az első világháborúig – Szöveggyűjtemény 2. kötet. (Szerk.: Kövér György; Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1997.); Népszámlálási adatsorok 1869-1910; Bobula Ida: A nő a XVIII. század magyar társadalmában. (Magyar Társadalomtudományi Társaság kiadása, Budapest, 1933.)

3. Korabeli vélemények a nőkről; a nőkép alakulása. Külföldi utazók írásai a magyarországi nőkről.

Ajánlott irodalom: *A nő és hivatása. Személyvények a magyarországi nőkérdés történetéből. 1777-1865.* (Szerk.: Fábri Anna; Kortárs K., Budapest, 1999.); N. Szegvári Katalin: *Út a nők egyenjogúságához (MNOT, Kossuth, Budapest, 1981.); Fuchs, Eduard: Die Frau in der Karikatur.* (Langen, München, 1907.); Kéri Katalin: *Így látták a magyar nőket külföldön, a századfordulón.* (In: Honismeret, 1995. szeptember) 69-70. o.; Agonito, Rosemary: *History of Ideas on Woman – A Source Book.* (Capricorn Books, New York, 1976.); *Café Babel 1994/1-2.*

Források: *Az asszonyokról.* In: *Mindenes Gyűjtemény, 1789/I.*; *Magyar nők évkönyve I.* (Engel és Mandello, Pest, 1861.); *Beniczky Irma: A nők hivatása.* (Heckenast, Budapest, 1870); *Szabó Richard: Nők világa* (Petrik Géza kiadása, Pest, 1871); *Lewald Fanni levelei a nők munkaképesítéséről.* (Vodianer F., Pest, 1872.); *Mill, John Stuart: A nő alárendeltsége.* (Szatmár, 1876.); *Sikor József: Házasodjunk!* (Franklin, Budapest, 1876.); *Somogyi Géza: A nőkérdés hazai viszonyainkra való tekintettel* (Igló, 1879.); *Csáky Albinné (szerk.): A nőkérdés – Cikkgyűjtemény – A Mária Dorothea-egylet tíz éves fennállásának ünnepére.* (Budapest, 1895.); *Baboss László: Nők könyve* (Fishel, Nagykanizsa, 1902.); *Mayer Béla: A nőkérdés keresztény szempontból tekintve.* (Budapest, 1902.); *Madách Imre: A nőről, különösen aesthetikai szempontból.* In: *M. I. Összes művei II.* (Vál.: Halász Gábor, Révai, Budapest, 1942.); *Harkányi Ede: A holnap asszonyai* (Poltzer, Budapest, 1905); *Schweiger-Lerchenfeld Amand: a nővilág.* (Mach és társa, Budapest, 1882.); *Joyce Thomas Atho: Women of all nations.* (Popular Ed., London, 1910.); *Korabeli sajtótermékek: Tudományos Gyűjtemény; Természettudományi Közlöny; Filozófia Szemle; Vasárnapi Újság; Nővilág; Élet, Új Idők, Újság; Nemzeti Névelés; Magyar Lányok Lapja; Veréb Jankó stb.*

4-5. A nőnevelés története I-II.

Ajánlott irodalom: *Orosz Lajos: A magyar nőnevelés úttörői.* (Tankönyvkiadó, Budapest, 1962.); *Sáfrán Györgyi (szerk.): Teleki Blanka és köre.* (Kriterion, Bukarest, 1979.); *Karády Viktor: A társadalmi egyenlőtlenségek Magyarországon a nők felsőbb iskoláztatásának korai fázisában.* In: *Férfiuralom.* (Szerk.: Hadas Miklós; Replika Kör, Budapest, 1994.); *Mészáros István – Németh András – Pukánszky Béla: Bevezetés a pedagógia és az iskoláztatás történetébe.* (Osiris, Budapest, 1999.); *Nagyné Szegvári Katalin: A nők művelődési jogaiért folytatott harc hazánkban 1777-1918.* (KJK, Budapest, 1969.); *Nagyné Szegvári Katalin – Ladányi Andor: Nők az egyetemeken.* (FPK, Budapest, 1976.); *Kornis Gyula: A magyar művelődés eszményei.* (Budapest 1927.); *Schadt Györgyné: Női szerepekre szocializálás a közoktatás intézményrendszerén keresztül.* In: *Szerep és alkotás.* (Szerk.: Nagy Beáta és S. Sárdi Margit; Csokonai K., Debrecen, 1997.) 254-268. o.; *Kéri Katalin: Kmety képviselő úr és a „női szörnyetegek” – Egy 1907-es parlamenti felszólalás sajtóvisszhangja.* (In: *Iskolakultúra, 1996/3.*) 101-103. o.; *Kéri Katalin: A modern lánynevelés útjain – De Gerando Antonina.* (In: *Embernevelés, 1996/2.*) 11-18. o.;

Források: *Asszony nevelés.* In: *Hasznos Mulatságok, 1818/I.*; *Kovács Pál: A Nevendék Nőnem.* (Pest, 1833.); *Fáy András: Nőnevelés és nőnevelő-intézetek hazánkban. különös tekintettel nemesek', főbb polgárok' és tisztos karuak lánykaira.* (Pest, 1841.); *Veres Pálné Beniczky Hermin: Nézetek a női ügy érdekében.* (Pest, 1868.); *Gyulay Béla: Nőnevelés – Útmutatás a nőnevelés- és nőképzésben* (Kiadja Nagel Ottó, Budapest, 1884.); *Szabó József: A nők felsőbb oktatása.* (Kolozsvár, 1902.); *Gerando Antonina: A nő szerepe a mai középoktatásban minálunk.* (Ellenzék Könyvnyomda, Kolozsvár, 1904.); *Sajtótermékek: Hasznos Mulatságok; Tudományos Gyűjtemény; Felső Magyar Országai Minerva; Athenaeum; Regélő; Nevelési Emléklapok; Honderű; Pesti Divatlap; Nemzeti Névelés; A Hét; Élet; Vasárnapi Újság stb.*

6. A nők gazdasági helyzete, női munkavállalás.

Ajánlott irodalom: Fábri Anna (szerk.): *A művelt és udvarias ember.* (Mágus, Budapest, 2001.) 255-259. o.; Nagy Beáta: *A nők kereső tevékenysége Budapesten a 20. század első felében.* In: *Férfiuralom.* (Szerk. Hadas Miklós, Replika Kör, Budapest, 1994.); Sullerot, Evelyne: *A női munka története és szociológiája.* (Gondolat, Budapest, 1971.); Roberts, Martin: *Európa története 1789-1914.* (Akadémiai, Budapest, 1992.); Koncz Katalin: *A nők bővülő foglalkoztatását kísérő feminizálódás jelensége és történelmi folyamata.* In: *Nők és férfiak – hiedelmek, tények.* (Szerk.: Koncz Katalin, MNOT, Kossuth, Budapest, 1985.); Gyáni Gábor: *Család, háztartás és városi cselédség.* (Magvető, Budapest, 1983.); *Szerep és alkotás.* (Szerk.: Nagy Beáta és S. Sárdi Margit; Csokonai K., Debrecen, 1997.) stb.

Források: Beniczky Irma: *A nők hivatása.* (Heckenast, Pest, 1870.); Máday Andor: *A női munka.* (Pallas RT., Budapest, 1899.); Wilhelm Franciska: *Gyakorlati irányok a nőnevelés terén.* (Budapest, 1903.); *Az 1916. június havában betiltott Feminista Kongresszuson el nem mondott beszédek.* (Feministák Egyesületének kiadása, Budapest, 1916.); Sajtótermékek: *Vasárnapi Újság; Új Idők; Szocializmus* stb.

7. A nők jogi helyzetének alakulása; nőemancipációs törekvések.

Ajánlott irodalom: Kertész Magda: *A szüfrazettek.* (Kossuth, Budapest, 1979.); N. Szegvári Katalin: *Út a nők egyenjogúságához* (MNOT, Kossuth, Budapest, 1981.); Tóth Matild: *A magyar nők jogainak fejlődése.* (Táncsics, Budapest, 1964.); Watkins, Susan Alice – Rueda, Marisa – Rodriguez, Marta: *Nesze Neked Feminizmus.* (Ikon Kiadó, Budapest, 1996.); Evans, Richrad J.: *The feminists – Women's emancipation movements in Europe, America and Australasia 1840-1920.* (Croom Helm, London, Barnes & Noble Books, New York, 1977.); Doménech, Asunción: *El voto femenino.* In: *Cuadernos Historia 16.* (Madrid, 1985.);

Források: Pálóczi Horváth Ádám: *A magyar asszonyok prókátora Budán öszve-gyűlt rendekhez.* (Buda, 1790.); Báttaszéki Lajos: *A nők a magyar jogban.* (Hollósy és Tichy, Nagyvárad, 1872.); Márki Sándor: *A nők emancipációjára.* (Kókai Lajos kiadása, Budapest, 1874.); Gide Pál: *A nők joga.* (MTA, Budapest, 1886.); Szalai Pál: *A magyar nők védelméről.* (Markovits és Garai TSV., Budapest, 1901.); „László király”: *A nők választójoga.* (Nagyvárad, 1907.); Ignotus: *Emma asszony levelei. Egy nőimitátor a nőemancipációért.* (Magvető, Budapest, 1985.); Jánossy Gábor: *A feminizmus Magyarországon.* (Szombathely, 1911.); Máday Andor: *A magyar nő jogai – a múltban és jelenben.* (Athaeneum, Budapest, 1913.); Mandel Károly: *A nőkről szóló magyar törvénycikkek Szent Istvántól napjainkig 1000-1928.* (Grill, Budapest, 1929.); *Magyar Törvénytár vonatkozó részei;* Sajtótermékek: *Új Regélő; Vasárnapi Újság; Nemzeti Nőnevelés; Új Idők; Szocializmus; Nő és Társadalom* stb.

8. A női magánszféra: házastársi és anyai szerep; háztartásvezetés.

Ajánlott irodalom: Fekete Sándor: *Tauffer Vilmos – Adatok a magyar szülészet és nőgyógyászat történetéhez 1851-1934.* (Simmelweis Orvostörténeti Múzeum és Könyvtár, Budapest, 1971.); *A nő és hivatása. Szemelvények a magyarországi nőkérdés történetéből. 1777-1865.* (Szerk.: Fábri Anna; Kortárs K., Budapest, 1999.); Fábri Anna (szerk.): *A művelt és udvarias ember.* (Mágus, Budapest, 2001.) 93-115; Bäder Andor: *A nő biológiai szerepe a társadalomban. II. k.* (Budapest, 1968.); Tóth István György: *Férj, feleség, gyerek a 18. századi parasztcsaládban.* (In: *História*, 1991/3. 30-33. o.); Oszetzky Gábor: *Hétköznapi technika a századfordulón.* (In: *Rubicon*, 1991/3. 24-25. o.); Cott, Nancy: *The Bonds of Womanhood – Woman's sphere in New England 1780-1835.* (New Haven and London, Yale University Press, 1977.); London Irvine: *Death in Childbirth: An International Study of Maternal Care and Maternal Mortality 1800-1950.* (Clarendon Press of Oxford University Press, New York, 1992.)

Források: Nagyváthy János: *Magyar házi gazdasszony.* (Trattner, Pest, 1820.); Takáts Éva: *Egy-két szó a házasságban élő asszonyok kötelességeiről.* In: *Tudományos Gyűjtemény*, 1823/VIII. 69-87. o.; Medve Imre: *Magyar gazdasszony teendői a közéletben, házban és konyhában.* (Heckenast, Budapest, 1872.); Vörös Eszter: *Az ügyes szakácsnő.* (Budapest, 1875.); Hüppmann Antal: *A valódi szakácsművészet.* (Budapest, 1875.); Sikor József: *Házasodjunk!* (Franklin, Budapest,

1876.); Wohl Janka: *Az otthon.* (Athenaeum, Budapest, 1882.); Gerando Antonina: *Háztartástan, vagy a Nő legszükségesebb életismereteinek rövid előadása.* (Légrády testvérek, Budapest, 1883.); *Anyák könyve – Aranytanácsok anyák és háziasszonyok számára az élet minden viszonyai között.* (Méhner Vilmos kiadása, Budapest, 1883.); Radvánszky B.: *Magyar családélet és háztartás.* (Budapest, 1887.); Kováts Gy.: *A házasságkötés Magyarországon.* (Athenaeum, Budapest, 1893.); Vajda Ferenc: *Hasznos tudnivalók innen-onnan 1899.* (Magvető, Budapest, 1986.); Sajtótermékek: *Magyar Háztartás; Vasárnapi Újság; Nők Világa; Pesti Divatlap; Családok Könyve; Új Idők stb.*

9. A nők szabadidős elfoglaltságai, női sportok.

Ajánlott irodalom: Umminger, Walter: *A sport krónikája.* (Officina Nova, Budapest, 1992.); Kéri Katalin: *Női időtöltések száz évvel ezelőtt.* In: *Valóság*, 1997/3. 36-44. o.; *Rubicon* 1991/3.; Szívós Andrea: *Adalékok a magyarországi nőnevelés és női művelődés történetéhez 1850-1888.* In: *Ezerszínű világ.* (Szerk.: Kéri Katalin, PTE, Pécs, 2000.) 133-147. o.; Kósa lászló: *Fürdőélet a Monarchiában.* (Holnap K., Budapest, 1999.); Fábri Anna (szerk.): *A művelt és udvarias ember.* (Mágus, Budapest, 2001.) 115-255. o.

Források: Mocsáry Lajos: *A magyar társasélet.* (Pest, 1856.); Kölcsey Antónia naplója. (vál.: Gábor Júlia, Magvető, Budapest, 1982.); M. Hrabovszky Júlia: *Ami elmúlt – Egy polgárasszony vallomásai.* (Helikon, Budapest, 2001.); Vay Sarolta: *Régi magyar társasélet.* (Magvető, Budapest, 1986.); Szablyár Ferenc (vál.): *A pesti művelt társalgó.* (Magvető, Budapest, 1986.); Sajtótermékek: *Nővilág; Pesti Divatlap; Vasárnapi Újság; Új Idők; Magyar Lányok Lapja; Kerékpáros Hölgyek Lapja stb.*

10. Női divat és szépségápolás.

Ajánlott irodalom: Gáspárné Dávid Margit: *A divat története. 1765-1920.* (Budapest, 1923.); F. Dózsa Katalin: *Letűnt idők, eltűnt divatok. 1867-1945.* (Gondolat, Budapest, 1989.); Kresz Mária: *Magyar parasztviselet 1820-1867.* (Budapest, 1956.); Szent Gábor: *Paraszti higiénia a század elején.* (In: *Rubicon*, 1991/3. 21-13. o.); Fábri Anna (szerk.): *A művelt és udvarias ember.* (Mágus, Budapest, 2001.) 49-91. o.; Braun-Ronadorf, Margarete: *Modische Eleganz. Europäische Kostümgeschichte von 1789 bis 1929.* (München, 1963.); *Rubicon* 1991/3.

Források: Beniczky Irma: *Gyakorlati széptan – Tekintettel a házi életre.* (Franklin, Budapest, 1876.); Beniczky Irma: *A divat szélsőségei – Műveltség és erkölcs-történeti kútfők nyomán.* (Franklin, Budapest, 1876.); Wohl Janka: *A nő szépség.* (Budapest, 1885.); *A szépség művészete.* (Budapest, 1900.); Holzer Sándor: *A magyar urinő (1869-1909) – Az Ujság című lap karácsonyi melléklete* (Budapest, 1909.); Blaha Lujza naplója. (Gondolat, Budapest, 1987.); Jászai Mari emlékiratai. (Budapest, é. n.); M. Hrabovszky Júlia: *Ami elmúlt – Egy polgárasszony vallomásai.* (Helikon, Budapest, 2001.); Sajtótermékek: *Divatcsarnok; Magyar Szépek Munka- és Mintalapja; Magyar Bazár; Divat Újság; Vasárnapi Újság stb.*

11. Híres nők a 18-19. századi Magyarországon és Erdélyben: tudósok, írók, művészek, utazók és politikusok.

Ajánlott irodalom: Fábri Anna: *„A szép tiltott táj felé” – A magyar írónők története két századforduló között.* (1795-1905). (Kortárs Kiadó, Budapest, 1995.); *Szerep és alkotás.* (Szerk.: Nagy Beáta és S. Sárdi Margit; Csokonai K., Debrecen, 1997.) 15-155. o.; Bánhegyi Jób: *A magyar nőírók.* (Budapest, 1938.); Halász Gábor: *Magyar költőnők.* In: *Tiltakozó nemzedék.* (szerk.: Véber Károly, Magvető, Budapest, 1981.) 290-297. o.; Márki Sándor: *Magyar nők utazásai.* In: *Földrajzi Közlemények, 1889/III.* 89-157. o.; Katona Ibolya: *Hugonnai Vilma, az első magyar orvosnő.* In: *Egészségnevelés, 1997/5.* 245-249. o.; S. Sárdi Margit: *A költőnő szerepe és társadalmi lehetősége a XVII-XVIII. században.* (In: *Hagyományos női szerepek – Nők a populáris kultúrában és a folklórban.* Szerk.: Küllös Imola; Budapest, 1999.) 135-150. o.

Források: Bethlen Kata önéletírása. (Szépirodalmi, Budapest, 1984.); Wesselényi Polixénia: *Olaszthoni és schweizi utazás 1842.* (Magvető, Budapest, 1981.); Wohl Janka *költeményei.* (Kiad.: Jókai Mór, Engel és Mandello, Pest, 1861.); Zilahy Károly: *Hölgyek lantja.* *Magyar*

költőnők műveiből. (Heckenast, Pest, 1865.); Magyar költőnők antológiája. (szerk.: S. Sárdi Margit – Tóth László, Enciklopédia K., Budapest, 1997.); Bulyovszky Lilla: Norvégiából. Úti emlékek. (Emich, Pest, 1866. 2. kiadás: 2001.); Csáky Antalné: Utazási vázlatok Olaszországban. (Kolozsvár, 1843.); Kajdocsy Terézia: A meteorkövekről. In: Tudományos Gyűjtemény 1820/V. 33-39. o.; Blaha Lujza naplója. (Gondolat, Budapest, 1987.); Jászai Mari emlékiratai. (Budapest, é. n.); M. Hrabovszky Júlia: Ami elmúlt – Egy polgárasszony vallomásai. (Helikon, Budapest, 2001.) stb.

12. Nemi erkölcsök, prostitúció a 18-19. században.

Ajánlott irodalom: Szentí Tibor: A nők társadalmi és szexuális kiszolgáltatottsága a magyar feudalizmus utolsó másfél száz évében a Dél-Alföldön. (In: Hagyományos női szerepek – Nők a populáris kultúrában és a folklórban. Szerk.: Küllős Imola; Budapest, 1999.) 27-46. o.; Tóth István György: Szűzek és paráznák: törvénytelen szerelem és házaselet a 18. századi magyar parasztságban. (In: Palócföld, 1990/2.) 31-38. o.; Tóth István György: A törvényes és törvénytelen szerelem konfliktusai a 18. századi magyar falvakban. In: Rendi társadalom-polgári társadalom 3. (Salgótarján, 1991.) 45-50. o.; Hudi József: Egy pápai válóper a 18. századból. In: Szerep és alkotás. (Szerk.: Nagy Beáta – S. Sárdi Margit, Csokonai K., Debrecen, 1997.) 164-171. o.; Kéri Katalin: Nemi erkölcsök, magzatveszejtés a történeti Baranya református falvaiban. (In: Honismeret, 1995. január) 57-59. o.; Zimmermann, Susan: Nemiség, tisztesség és szegénység. A nőekkel és a prostitúcióval kapcsolatos vita és politika Bécsben és Budapesten a századfordulón. In: Rubicon 1998/6. 44-48. o.; Miklóssy János: A budapesti prostitúció története. (Népszava K., Budapest, 1989.); Forrai Judit: Kufárok és kurtizánok virágkora. (In: Rubicon, 1991/3.) 20. o.

Források: Baráth Ferenc: A prostitutio s befolyása a közegészségi állapotra. (Pest, 1872.); Cséri János: Budapest fő- és székváros prostitutio ügye. (Budapest, 1893.); Molnár Lajos: Az erkölcsök, a közegészség és a prostitutio. (Budapest, 1899.); Vízaknai Antal: A prostitutióról. (Budapest, 1901.).

13-14. A kurzus zárása: önálló kutatási eredmények megbeszélése és további kutatási témák számbavétele. A kutatási eredmények felhasználása: a történelemtanítás nőtörténeti adalékokkal való kibővítésének lehetőségei és haszna.

Vizsgakövetelmények

A 2 kredit értékű, 1 féléves (heti 2 órás) kurzus gyakorlati jeggyel zárul. A gyakorlati jegy feltétele az órákon való rendszeres és aktív részvétel, a kötelező olvasmányok beható ismerete és egy, a fentiekben megjelölt bármely témához kapcsolódó **szóbeli referátum** megtartása (15-20 perces időtartamban).

Kötelező irodalom

Fábrí Anna (szerk.): A nő és hivatása. Szemelvények a magyarországi nőkérdés történetéből. 1777-1865. Kortárs K., Budapest, 1999.

Fábrí Anna (szerk.): A művelt és udvarias ember. Mágus K., Budapest, 2001.

N. Szegvári Katalin: Út a nők egyenjogúságához. MNOT, Kossuth, Budapest, 1981.

Nagy Beáta – S. Sárdi Margit: Szerep és alkotás. Csokonai K., Debrecen, 1997.

Scott, Joan Wallace (szerk.): Van-e a nőknek történelmük? Balassi, Budapest, 2001.

Továbbá a Rubicon c. folyóirat 1991/3. száma.

Kutatómunkához és referátum-készítéshez ajánlott témák

3. szemináriumi téma:

- **Korabeli vélemények a nőkről** (*tetszőleges források alapján*)
- **Madách Imre vagy Beniczky Irma bibliográfiában jelzett művének bemutatása**
- **Külföldi utazók írásai a magyarországi nőkről**

4-5. szemináriumi téma:

- Valamely, a magyarországi nőnevelés történetéből ismert személy életútjának bemutatása:
Brunszvik Teréz *vagy*
Fáy András *vagy*
Teleki Blanka *vagy*
Lóvei Klára *vagy*
De Gerando Antonina stb.
- **A nők egyetemre kerülése Magyarországon**

6. szemináriumi téma:

- **Női munkavállalás a 19. század második felében**

7. szemináriumi téma:

- **A nők jogi helyzete a 19. század második felében**
- **A feminista mozgalmak története külföldön és hazánkban (19. század)**

8. szemináriumi téma:

- **Háziasszonyi szerep; korabeli háztartások felszereltsége**
- **Női egészség, nőgyógyászat a 19. században**

9. szemináriumi téma:

- **Női sportok a 19. században**
- **Női szabadidős elfoglaltságok M. Hrabovszky Júlia vagy más hölgy emlékiratai alapján** (*L.: a fentebb felsorolt forrásokat!*)
- **Korabeli könyvek a társasági életről és illemről**

10. szemináriumi téma:

- **Női divat a 18-19. században**
- **Korabeli női szépségideál és szépségápolás**

11. szemináriumi téma:

- Híres nők életútjának bemutatása: **Írók, költők**
Tudós nők
Női utazók
Színésznők és más művészek stb.

12. szemináriumi téma:

- **Valamely, a fenti bibliográfiában szereplő mű bemutatása.**

Pécs, 2002. szeptember 1.

Kéri Katalin
egyetemi docens

Fogadó óra: szerda, 11-12 óra

Elérhetőség:

✉: PTE Ifjúság u. 6. B/114-es szoba

✉: kerikata@ajk.pte.hu

☎: 06 (70) 255-2502

🌐: <http://nostromo.jpte.hu/~carry>

